

การศึกษาข้อมูล

ข้อดีข้อเสียของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

คณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อมูลและข้อดีข้อเสีย
ของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ที่ ๗๓๓ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อมูลและข้อดีข้อเสีย
ของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ด้วยสภามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในการประชุมสภามหาวิทยาลัยฯ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ ได้มอบให้มหาวิทยาลัยศึกษาข้อมูลและข้อดีข้อเสียของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และนำมารายงานให้สภามหาวิทยาลัยทราบ ตั้งนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อมูลและข้อเสียของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังนี้

๑. นายโอภาส	เขี้ยววิชัย	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธิ	ขุนดี	กรรมการ
๓. ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ		กรรมการ
๔. อาจารย์การุณย์	ด้านประดิษฐ์	กรรมการ
๕. อาจารย์ไตรภพ	สุวรรณศรี	กรรมการ
๖. หัวหน้างานประชุมและพิธีการ		เลขานุการ

สั่ง ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเดช นิลพันธุ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ข้อมูล หลักการและสาระสำคัญของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

หลักการและสาระสำคัญของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นไปตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญา เป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานในกำกับของรัฐ เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัวในการดำเนินงานควบคู่กับความรับผิดชอบต่อที่จะดำเนินการกิจอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ มีความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล โดยรัฐสามารถกำกับดูแลและตรวจสอบได้โดยกลไกของรัฐ จึงมีประเด็นต่าง ๆ ที่สมควรได้รับทราบดังนี้

สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

๑. มีสถานภาพเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ
๒. เป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓. เป็นหน่วยงานของรัฐที่ยังได้รับจัดสรรงบประมาณแผ่นดินตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณอย่างเพียงพอ และจำเป็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล

๑. การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ทั้งการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและแผนการพัฒนาประเทศ
๒. การผลิตบัณฑิต ควรให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ จัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งมีความคล่องตัวและยืดหยุ่นในการปรับตัวไปตามสถานการณ์
๓. ให้มีกลไกการจัดสรรงบประมาณ หรือกลไกการกำกับดูแล โดยองค์กรที่รัฐจัดตั้งขึ้น เพื่อความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

ความคล่องตัวของมหาวิทยาลัย

ให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมีความคล่องตัวโดยกลไกของสภามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นองค์กรที่รับผิดชอบต่อ ควบคุม ดูแล การดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล โดยสภามหาวิทยาลัยจะสามารถกำหนดระเบียบข้อบังคับในการบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ได้เอง ภายใต้กรอบแห่งพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง การบริหารจัดการจะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นเรื่องที่จะเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบและนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

สภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารมหาวิทยาลัย

๑. องค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย จำนวนกรรมการสภามหาวิทยาลัย ที่มาจากบุคคลภายนอกมากกว่าบุคคลภายในมหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากบุคคลภายนอก ประกอบด้วยผู้แทนหรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการสรรหาคัดเลือกจากรายชื่อที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา เสนอจำนวน ๑ คน และผู้แทนจากภาคเอกชน ชุมชน หรือสังคม ตามความเหมาะสมและภูมิหลังของแต่ละมหาวิทยาลัย

๒. อธิการบดีในฐานะผู้บริหารสูงสุด มีหน้าที่ดำเนินการบริหารมหาวิทยาลัยภายใต้ นโยบายที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และให้สภามหาวิทยาลัยมีหน้าที่กำกับดูแลอธิการบดีโดยตรง โดยมี กระบวนการกำกับดูแลที่โปร่งใสชัดเจน

การได้มาซึ่งนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัย และอธิการบดี ต้องมี กระบวนการที่โปร่งใส ไม่ใช่การเลือกตั้ง แต่ให้ใช้วิธีการสรรหาตามข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัย โดยมี คณะกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง และมีผู้แทนจากคณะกรรมการการ อุดมศึกษาเข้าร่วมด้วย

การบริหารจัดการทั่วไป

ให้มหาวิทยาลัยใช้หลักบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) โดยอาจออกข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการออกระเบียบข้อบังคับ และแนวทาง ในการดำเนินกิจกรรมทั่วไปของมหาวิทยาลัย

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีหลักการดังนี้

๑. บุคลากรของมหาวิทยาลัยที่ได้รับการบรรจุภายหลังจากพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ มีสถานภาพเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยอาจเรียกชื่อว่า “ข้าราชการมหาวิทยาลัย.....” หรือ “พนักงาน มหาวิทยาลัย.....” หรือชื่ออื่น ๆ ซึ่งจะได้รับสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าข้าราชการ การได้รับ เงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทนเป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้สอดคล้องกับศักยภาพ และผลิตภาพทางวิชาการที่เกิดขึ้น

๒. ข้าราชการและลูกจ้างประจำเดิมของมหาวิทยาลัยสามารถเลือกสถานภาพ โดยขอเข้าสู่บุคลากรระบบใหม่ได้ตามความสมัครใจ ในส่วนของข้าราชการนั้นเมื่อเปลี่ยนแปลงสถานภาพแล้วให้คง สิทธิการเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และสิทธิประโยชน์อื่นตามที่รัฐกำหนด

๓. ระบบบริหารงานบุคคลให้ตราเป็นข้อบังคับ โดยให้มีองค์การบริหารบุคคลที่บุคลากรมีส่วนร่วม ยึดหลักการบริหารในระบบคุณธรรม (Merit System) มีระบบการประเมินผลการทำงานของบุคลากรที่โปร่งใส เป็นระบบ ให้คุณสำหรับผู้ทำดีมีคุณประโยชน์ที่ชัดเจน ขณะเดียวกันต้องจัดให้มีกลไกให้ความเป็นธรรมต่าง ๆ ได้แก่ ระบบการอุทธรณ์ร้องทุกข์ที่ขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย

งบประมาณและทรัพย์สิน

๑. รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่มหาวิทยาลัยเพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล และเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา เงินอุดหนุนดังกล่าวถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย กรณีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยไม่สามารถหาเงินสนับสนุนจากแหล่งอื่นได้ รัฐพึงจัดสรรงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัยเท่าที่จำเป็น

๒. รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสภามหาวิทยาลัย

๓. มหาวิทยาลัยถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและทรัพย์สินได้ ทรัพย์สินที่ได้มาโดยมีผู้ยกให้หรือได้มาโดยการซื้อจากเงินรายได้ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีอำนาจปกครองดูแลบำรุงรักษา ใช้จ่ายและจัดหาประโยชน์จากรายได้ที่ราชพัสดุได้ รายได้จากการดำเนินงานถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย

๔. มหาวิทยาลัยต้องมีระบบบริหารการเงิน และระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพ โดยไม่ขัดแย้งกับมาตรฐานและนโยบายการบัญชีที่รัฐกำหนด การใช้จ่ายเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยจะต้องกำหนดเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยการอนุมัติของสภามหาวิทยาลัย

๕. ให้มีกลไกตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของมหาวิทยาลัย ทั้งที่เป็นกลไกภายในมหาวิทยาลัย และภายนอกโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้ที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นชอบ และมีกลไกผู้ตรวจสอบภายในขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย

การใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ให้สภามหาวิทยาลัยมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย และระหว่างสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

การบริหารงานวิชาการ

๑. การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามหลักเสรีภาพทางวิชาการ โดยให้การดำเนินการเสร็จสิ้นที่สภามหาวิทยาลัยมากที่สุด ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานทางวิชาการที่รัฐกำหนด

๒. ให้สภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำวิจัย การนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติ

การกำกับ ตรวจสอบ

๑. การกำกับ ตรวจสอบ โดยกลไกภายในมหาวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยต้องวางระเบียบและกลไกเพื่อควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย โดยให้ประชาคมในมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้วย

๒. การกำกับ ตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก

๒.๑ โดยระบบการกำกับของรัฐ ได้แก่ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงบประมาณ เป็นต้น

๒.๒ การกำกับด้วยกลไกงบประมาณ โดยพิจารณาเป้าหมายและผลการปฏิบัติงานเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเป็นกลไกผลักดันให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามนโยบาย และแผนของรัฐ

๒.๓ การกำกับด้านนโยบายของรัฐ

๒.๔ การกำกับด้วยระบบรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพ โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

๓. รัฐมนตรีมีอำนาจและหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ในกรณีที่มีการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยขัดต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดี หรือมีความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัย หากปล่อยทิ้งไว้จะเกิดความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวม ให้รัฐมนตรีกำกับดูแล นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ

การวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ข้อดีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	ข้อเสียมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
<p>1. สถานภาพของมหาวิทยาลัย</p> <p>1.1 สถานภาพของมหาวิทยาลัยมิได้เป็นส่วนราชการ แต่เป็นหน่วยงานของรัฐ จึงไม่ต้องนำกฎระเบียบ ของทางราชการมาใช้ในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย</p>	<p>1. สถานภาพของมหาวิทยาลัย</p> <p>1.1 สถานภาพของมหาวิทยาลัยเมื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมิได้เป็นส่วนราชการ ทำให้ส่วนราชการที่เคยมีนิติสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ ในฐานะที่เคยเป็นส่วนราชการอาจปฏิเสธที่จะไม่รับดำเนินการได้ หรืออาจจะต้องใช้เวลาในการติดต่อประสานงาน</p>
<p>2. การบริหารงานของมหาวิทยาลัย</p> <p>2.1 สภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรบริหารสูงสุด สามารถออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ทุกเรื่องสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัย เว้นแต่เรื่องที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี</p>	<p>2. การบริหารงานของมหาวิทยาลัย</p> <p>2.1 สภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุด ถึงแม้จะมีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศต่างๆ มาใช้ในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย แต่เมื่อมหาวิทยาลัยยังเป็นหน่วยงานของรัฐอยู่ มติคณะรัฐมนตรีบางเรื่องก็ยังมีผลใช้บังคับทั้งส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ</p>
<p>3. การจัดโครงสร้างในมหาวิทยาลัย</p> <p>3.1 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจแบ่งส่วนงาน ยุบรวมส่วนงานในมหาวิทยาลัยได้เบ็ดเสร็จ โดยจัดทำเป็นประกาศมหาวิทยาลัย และประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>3.2 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่แบ่งส่วนงานเองได้</p>	<p>3. การจัดโครงสร้างในมหาวิทยาลัย</p> <p>3.1 หากสภามหาวิทยาลัยมิได้คำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ และเหตุผลทางวิชาการจะทำให้เกิดส่วนงานในมหาวิทยาลัยเกินความจำเป็น และจะมีผลกระทบต่อบรรยากาศด้านบริหาร</p>
<p>4. การเงิน งบประมาณ และทรัพย์สิน</p> <p>4.1 เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปรายปี ถือว่าเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย หากมีเงินเหลือจ่ายไม่ต้องส่งคืนรัฐและสามารถวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารเงินเพียงระเบียบเดียวที่มาจากเงินงบประมาณและเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย</p>	<p>4. การเงิน งบประมาณ และทรัพย์สิน</p> <p>4.1 -</p>

ข้อดีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	ข้อเสียมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
<p>4.2 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากภาครัฐเป็นรายปีสภามหาวิทยาลัยสามารถนำมาจัดสรรใหม่ตามภารกิจและความจำเป็นของมหาวิทยาลัยได้</p> <p>4.3 สามารถวางระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม จำหน่ายพัสดุ และการเช่าเป็นระเบียบของมหาวิทยาลัยได้</p>	<p>4.2 -</p> <p>4.3 จะต้องเกี่ยวข้องกับนโยบายบางเรื่องของหน่วยงานตรวจสอบ โดยจะต้องส่งแผนการจัดซื้อจัดจ้างเช่นเดียวกับส่วนราชการ</p>
<p>5. การบริหารงานบุคคล</p> <p>5.1 มหาวิทยาลัยสามารถวางระบบบริหารงานบุคคลเพื่อจูงใจให้คนเข้าสู่ระบบและรักษาคนดีให้อยู่กับองค์กรได้</p> <p>5.2 สภามหาวิทยาลัยสามารถจัดระบบบริหารงานบุคคล ปรับระบบบริหารงานบุคคลที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีหลากหลายให้อยู่ในระบบและมีมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงาน เงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ ฯลฯ</p> <p>5.3 มหาวิทยาลัยจะต้องสร้างระบบการบริหารงานบุคคลให้มีหลักธรรมาภิบาล</p>	<p>5. การบริหารงานบุคคล</p> <p>5.1 -</p> <p>5.2 -</p> <p>5.3 บุคลากรยังไม่มีเชื่อมั่นในระบบบริหารงานบุคคลในบางเรื่อง อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม</p>
<p>6. นักศึกษา</p> <p>6.1 มหาวิทยาลัยสามารถแสวงหารายได้นอกเหนือจากค่าหน่วยกิตเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของสาขาวิชาได้ค่อนข้างมากยิ่งขึ้น</p>	<p>6. นักศึกษา</p> <p>6.1 ผู้ปกครองและนักศึกษายังมีความเข้าใจว่าค่าธรรมเนียมการศึกษาของมหาวิทยาลัยจะสูงขึ้น</p>

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระดับมหาวิทยาลัย

๑. การให้ความรู้ความเข้าใจในหลักการของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแก่ประชาคมและสาธารณชน

มหาวิทยาลัยควรให้ความรู้ความเข้าใจกับบุคลากร สภามหาวิทยาลัย รวมทั้งนักศึกษา ผู้ปกครอง หรือประชาชนทั่วไปให้เข้าใจหลักการสำคัญของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยต้องมีการประชุมหารือร่วมกัน สร้างความเข้าใจให้กับทุกคนและให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยน รวมทั้งสภามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดในการกำกับดูแล เห็นชอบและมีความเห็นพ้องไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงหลักการ แนวคิด ข้อดีหรือประโยชน์ของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่มีความเป็นอิสระ ความคล่องตัว และนำไปสู่ความเป็นเลิศได้เร็วขึ้น

๒. การเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ

๒.๑ มีการจัดทำโครงสร้างองค์กรใหม่ หรือปรับโครงสร้างองค์กรจากเดิมที่เป็นส่วนราชการให้มีรูปแบบใหม่ ซึ่งควรให้เหมาะสมกับการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย

๒.๒ มีการวางแผนและขั้นตอนการวางระบบบริหารงานที่ต้องใช้เมื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอย่างชัดเจน ต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยที่แผนปฏิบัติการจะต้องสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย และสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่

๒.๓ ต้องเตรียมระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยควรต้องเตรียมร่างข้อบังคับ และระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนคู่มือทุกอย่างให้เรียบร้อย ซึ่งอาจจะปรับใช้ระบบ ระเบียบ ข้อบังคับ และคู่มือของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ออกมาก่อนแล้ว หรือออกแบบเอง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับระบบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลในมิติต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ มีความชัดเจน และต้องการความเข้าใจร่วมกันของบุคลากรทุกภาคส่วนของมหาวิทยาลัย

๒.๔ มหาวิทยาลัยควรมีระบบบริหารบุคคลที่ดี ยึดหลัก “บุคลากรต้องมีความสุข มีประสิทธิผล มองเห็นความก้าวหน้าของตำแหน่งหน้าที่” โดยข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ควรมีการปรับเพิ่มเติมหรือจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย เช่น

๑) ระบบเงินเดือน ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์ การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีอิสระในการออกแบบโครงสร้างเงินเดือน ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ควรกำหนดให้สามารถปรับได้ตามกลไกตลาด และไม่ควรเป็นรายจ่ายในอัตราเหมือนกัน เพื่อให้สามารถแข่งขันในการคัดเลือกบุคลากรได้ รวมทั้งการกำหนดอัตราเงินเดือนของบุคลากรในสายวิชาการและสายสนับสนุนไม่ควรมีความต่างกันมาก ทั้งนี้ เพื่อดึงดูดบุคลากรสายสนับสนุนที่มีความสามารถทำให้การทำงานประสานกับสายวิชาการได้อย่างดี และควรมีระบบการสร้างขวัญและแรงจูงใจให้กับบุคลากรเพื่อส่งเสริมและรักษาบุคลากรไว้

๒) ต้องมีการจัดทำ Compensation Plan เพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะข้อจำกัดของงบประมาณจากรัฐบาลที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นมหาวิทยาลัยต้องวางแผนเตรียมความพร้อมในความอยู่รอดต่อไป

๓) ระบบการประเมินต่าง ๆ ทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือการต่อสัญญาจ้าง ต้องมีเกณฑ์การประเมินที่เข้มข้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน สำหรับการประเมินเข้าสู่ตำแหน่งวิชาการควรกำหนดเกณฑ์ผลงานวิชาการที่หลากหลายขึ้น เพื่อส่งเสริมการทำงานวิชาการที่มีความหลากหลายมากขึ้นด้วย

๔) ควรกำหนดประเภทบุคลากรหรือตำแหน่งบุคลากรให้กว้างขวางขึ้น และครอบคลุมคนภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อดึงดูดคนที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยต้องการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ และเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปในบริบทอุดมศึกษา

๕) มหาวิทยาลัยควรมีแผนพัฒนาบุคลากรทุกประเภทที่ชัดเจน

๒.๕ สภามหาวิทยาลัยที่เข้มแข็ง

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐควรมีสภามหาวิทยาลัยที่เข้มแข็ง และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย และมีกรรมการสภามหาวิทยาลัยที่มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม มีความเข้าใจในบทบาทการเป็นพี่เลี้ยงที่ดี ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสำคัญกับวิธีการได้มาซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย โดยเฉพาะกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ

๒.๖ ผู้บริหารที่มีความสามารถ มีภาวะผู้นำ

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐควรมีผู้บริหารหรืออธิการบดีที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถในการบริหาร และวิชาการ เป็นคนดีมีคุณธรรม เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถสร้างศรัทธาจากผู้ร่วมงาน หรือบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี ทำให้พนักงานมหาวิทยาลัยมีความพร้อมและตั้งใจปฏิบัติงานในสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในบรรยากาศของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ นอกจากนี้ควรมีทีมงานที่สนับสนุนผู้บริหารที่ดีทุกระดับ ทั้งมหาวิทยาลัย คณะ สาขาวิชา และหัวหน้าส่วนงานอื่น ๆ ในองค์กร รวมทั้งสร้างให้มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี ไม่มีระบบการเมืองภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งจะส่งผลดีต่อการสร้างสรรค์งานวิชาการและบทบาทของมหาวิทยาลัยในการทำงานให้สังคม ตลอดจนมหาวิทยาลัยควรมีการวางระบบบริหารจัดการที่ดี โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ และยึดหลักธรรมาภิบาล “มหาวิทยาลัยต้องไม่ทำธุรกิจ แต่ต้องบริหารแบบธุรกิจ”

การวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

๑. ด้านการบริหารงานของมหาวิทยาลัย

๑.๑ การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการส่วนใหญ่ไม่มีความคล่องตัวในการบริหารคน งบประมาณที่เป็นงบประมาณแผ่นดิน การจัดซื้อจัดจ้าง การมอบอำนาจต้องมอบจากหน่วยงานที่มีอำนาจเท่านั้น ความคล่องตัวในการบริหารเกิดขึ้นได้เฉพาะกับการใช้ทรัพยากรที่เป็นเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเท่านั้น การที่มหาวิทยาลัยเปลี่ยนสถานภาพจากมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ส่งผลให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานมากขึ้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสามารถออกแบบระบบการบริหารงานที่เหมาะสมสำหรับบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัยได้เองผ่านการออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย โดยที่สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจในการจัดตั้งและยุบเลิกส่วนงานและหน่วยงานภายในส่วนงาน การบริหารวิชาการ การอนุมัติหลักสูตร การบริหารจัดการวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป (แบบ Block Grant) ส่งผลให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และคล่องตัวในการให้ทุนการศึกษา การจัดการทรัพย์สิน การบริหารงานบุคคล การพัสดุเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามการไม่เป็นส่วนราชการทำให้มหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยกเว้นในบางเรื่อง เช่น ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิ และข้อกำหนดของอาคารสูง รวมทั้งยังต้องถือปฏิบัติในข้อกำหนดบางเรื่องเหมือนส่วนราชการ เช่น การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้น

๑.๒ การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการไม่เอื้อต่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ซึ่งต้องการความคล่องตัวและใช้นวัตกรรมมาก การจัดสรรงบประมาณเป็นแบบปีต่อปี ทำให้ไม่สามารถวางแผนงานระยะยาวได้ นอกจากนี้ งบประมาณที่ได้รับมักไม่สอดคล้องกับความต้องการในขณะนั้น ส่วนมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป (แบบ Block Grant) ควบคุมไปกับการตอบสนองนโยบายของรัฐและการกำกับตรวจสอบโดยรัฐ การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไม่ได้ส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณ และในการจัดสรรงบประมาณให้กับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สำนักงบประมาณจะจัดสรรตามความเหมาะสมโดยไม่ได้คำนึงว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการหรือเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแต่อย่างใด การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐในการสนับสนุนงบประมาณอุดมศึกษา ซึ่งผูกกับสภาพเศรษฐกิจและพันธกิจสาธารณะอื่น ๆ ของรัฐ รวมทั้งขึ้นกับว่าสาธารณะเห็นว่ามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำประโยชน์ให้กับเยาวชนและสังคมได้มากน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐจะจัดสรรงบประมาณมาให้มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ แต่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐก็ต้องแสวงหางบประมาณจากภายนอกเพิ่มมากขึ้น เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยให้บรรลุความเป็นเลิศและคุณภาพทางวิชาการ รวมถึงสร้างระบบสวัสดิการเพื่อชดเชยระบบ สวัสดิการเดิมของข้าราชการให้กับพนักงานมหาวิทยาลัย

๑.๓ การส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย

การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สนับสนุนให้การบริหารจัดการงานวิจัยมีความ คล่องตัวกว่าการเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ เนื่องจากลดขั้นตอนในกระบวนการเบิกจ่าย งบประมาณสำหรับการบริหารจัดการงานวิจัย และสามารถร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมได้อย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ (Publication) ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๖ และติดอันดับจากการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของ สถาบันจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก

นอกจากการตีพิมพ์บทความทางวิชาการในวารสารวิชาการ (Publication) ทั้งใน ระดับชาติและระดับนานาชาติแล้ว มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐยังมีการผลิตผลงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่เกิด จากความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถ ทางการแข่งขันของประเทศได้เป็นอย่างดีด้วยเช่นกัน

๑.๔ การผลิตบัณฑิตและการพัฒนาศักยภาพคณาจารย์

(๑) การผลิตบัณฑิต

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีกลไกการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มี คุณภาพและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยการจัดการเรียนการสอน การบริหารและ พัฒนาคุณภาพวิชาการของมหาวิทยาลัย การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามหลัก เสรีภาพทางวิชาการ โดยสอดคล้องกับนโยบายและเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการที่กำหนดโดย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสามารถเปิดหลักสูตร การศึกษาเพื่อรองรับความต้องการของนักศึกษา และให้ความสำคัญต่อการผลิตบัณฑิตที่ตรงต่อความ ต้องการของผู้ใช้บัณฑิต อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่สะท้อนถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยใน กำกับของรัฐ โดยข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานทำของบัณฑิตจากการสำรวจของมหาวิทยาลัยใน กำกับของรัฐแต่ละแห่งพบว่าในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐโดยเฉลี่ยแล้วมีจำนวนบัณฑิต ที่ได้งานทำเกินกว่าร้อยละ ๖๐ และในระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐโดยเฉลี่ยแล้ว มีจำนวนบัณฑิตที่ได้งานทำเกินกว่าร้อยละ ๘๐ โดยบัณฑิตที่ไม่มีงานทำนั้นอยู่ระหว่างการศึกษาต่อ ประมาณร้อยละ ๑๕ ในระดับปริญญาตรี และร้อยละ ๕ ในระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับความพึงพอใจของ นายจ้างต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐพบว่าระดับความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในทุกๆระดับอยู่ใน ระดับดีถึงดีมาก

(๒) การพัฒนาคณาจารย์

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาคณาจารย์ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้มีจำนวนเพียงพอและตรงความต้องการในการผลิตบัณฑิต มีความสามารถในการทำงานวิจัย สร้างนวัตกรรม มีทักษะประสบการณ์ในการถ่ายทอด และสามารถผลิต สื่อการสอนและใช้สื่อการสอนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ทันสภาวะการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลง ด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้พบว่าสัดส่วนของคณาจารย์ในระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีจำนวนสูงขึ้น เมื่อเทียบกับจำนวนอาจารย์ทั้งหมด และคณาจารย์สามารถผลิตงานวิจัยและตีพิมพ์ผลงาน เผยแพร่ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติที่มีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ประกอบกับการที่ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีอิสระในการออกแบบโครงสร้างเงินเดือน ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์ ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกลไกตลาด จึงสามารถคัดเลือกและดึงดูดคณาจารย์และบุคลากรทั้งภายในและ ต่างประเทศที่มีความสามารถให้เข้ามาทำงานกับมหาวิทยาลัยได้ รวมถึงสามารถสร้างขวัญและแรงจูงใจ ให้กับคณาจารย์และบุคลากรเพื่อรักษาคนเก่ง คนดี ให้ทำงานอยู่กับมหาวิทยาลัยต่อไป อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยต้องนำเงินรายได้เพิ่มเติมมาสร้างระบบสวัสดิการเดิมของข้าราชการให้กับพนักงาน มหาวิทยาลัย

๒. ด้านนักศึกษา

๒.๑ ด้านการจัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างคล่องตัว เนื่องจาก อำนาจในการเปิดและปิดหลักสูตร รวมถึงการออกข้อบังคับหรือประกาศต่าง ๆ เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิต ได้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานของประเทศ เป็นอำนาจของสภามหาวิทยาลัยโดยตรง ส่งผลให้ มหาวิทยาลัยสามารถคัดเลือกคณาจารย์ที่มีคุณภาพ จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นทุนการศึกษาได้เพิ่มขึ้น มีการพัฒนาการเรียนการสอน เครื่องมืออุปกรณ์ให้ดีขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาได้รับบริการที่ดี ได้รับความรู้ เพิ่มเติมด้านการบูรณาการงานวิจัย งานวิชาการ งานสอน ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงาน เพราะ มหาวิทยาลัยต้องปรับปรุงการบริการและผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อให้สามารถแข่งขันได้

๒.๒ การจัดสรรทุนการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐให้ความสำคัญกับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา โดยการสนับสนุนและจัดสวัสดิการด้านทุนการศึกษาเพื่อให้โอกาสแก่นิสิตในทุกฐานะสามารถ เล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษาได้โดยไม่มีปัญหาด้านการเงินเป็นอุปสรรค มีการสนับสนุนทุนการศึกษา ในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงให้การสนับสนุนในการจัดหาแหล่งทุนกู้ยืม ของรัฐและทุนจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมด้วย

๒.๓ ค่าธรรมเนียมการศึกษา

คนในสังคมส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าค่าธรรมเนียมการศึกษาของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสูงกว่าค่าธรรมเนียมทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ เนื่องจากรัฐให้การสนับสนุนงบประมาณน้อยลง มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจึงจำเป็นต้องเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาสูงขึ้น แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่ามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบางแห่งมีค่าธรรมเนียมทางการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีต่ำกว่ามหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ เช่น หลักสูตรของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีค่าธรรมเนียมการศึกษาต่ำกว่าหลักสูตรของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ อย่างไรก็ตาม ภาพรวมของค่าธรรมเนียมทางการศึกษาในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอาจสูงกว่ามหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการอยู่บ้าง เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่มีความเป็นนานาชาติ ซึ่งทำให้เห็นว่าแม้มหาวิทยาลัยจะเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐก็ไม่ได้ทำให้ค่าธรรมเนียมการศึกษาต่างจากเดิมมากนัก ทั้งนี้ ในส่วนของค่าธรรมเนียมการศึกษานับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐส่วนใหญ่มีการปรับขึ้นค่าธรรมเนียมการศึกษาเพียงหนึ่งครั้ง ซึ่งเป็นการปรับขึ้นค่าธรรมเนียมการศึกษาตามสภาวะเงินเฟ้อเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการแห่งอื่น ๆ

๓. ด้านบุคลากรในมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสามารถกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยได้ กำหนดระบบกลไกเพื่อสร้างระบบการทำงานที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างความก้าวหน้าให้กับบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน กำหนดค่าตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ ได้เอง เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน และดึงดูดบุคลากรที่มีคุณภาพมาร่วมงานเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ส่งผลต่อบุคลากรของมหาวิทยาลัย คือทำให้มีระบบการบริหารงานบุคคล ๒ ประเภท คือ ข้าราชการและพนักงานมหาวิทยาลัย ทำให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างบุคคลทั้ง ๒ ประเภทดังกล่าว ซึ่งการบริหารงานบุคคลที่มีบุคลากรหลายประเภทส่งผลให้การบริหารงานบุคคลเกิดความซ้ำซ้อน โดยเฉพาะการออกแบบโครงสร้างเงินเดือน ค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ รวมถึงสถานะความเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยที่ยังไม่มีความชัดเจน รวมถึงสวัสดิการและสิทธิประโยชน์บางอย่าง เช่น การเสนอขอรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การรักษาพยาบาล ที่แตกต่างจากที่เคยได้รับในขณะที่เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก

ปัญหาและอุปสรรคก่อนและหลังปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการเมื่อเปลี่ยนสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐส่งผลให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น อันเป็นผลดีต่อมหาวิทยาลัย แต่ทั้งนี้มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐยังเป็นหน่วยงานของรัฐโดยเปลี่ยนสถานะจาก “หน่วยงานของรัฐที่เป็นส่วนราชการ” มาเป็น “หน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของรัฐ” ทำให้หน่วยงานภายนอกไม่เข้าใจสถานะของมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง ปัญหาที่ตามมาคือ การขอรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามกฎหมายที่ให้แก่ “หน่วยงานของรัฐ” ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการสร้างความเข้าใจหรือแก้กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม ซึ่งปัญหาสำคัญที่พบคือ การปรับขึ้นเงินเดือนของข้าราชการแต่ละครั้งมีผลกระทบต่อมหาวิทยาลัย เนื่องจากคณะรัฐมนตรีไม่ได้มีมติครอบคลุมถึงพนักงานมหาวิทยาลัย ส่งผลให้มหาวิทยาลัยไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจนกว่าจะดำเนินการเสนอเรื่องดังกล่าวมายังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลนำเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติแล้วมหาวิทยาลัยต้องนำเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงบประมาณอีกขั้นตอนหนึ่ง โดยมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องใช้งบประมาณจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยจ่ายไปพลางก่อน และในส่วนของการจัดสรรงบประมาณเพื่อจ้างพนักงานทดแทนข้าราชการหรือพนักงานที่เกษียณอายุ ในส่วนนี้มหาวิทยาลัยจะได้รับงบประมาณคืนกลับมาตามอัตราเงินเดือนแรกบรรจุในอัตรา ๑.๗ เท่าของข้าราชการ สำหรับตำแหน่งอาจารย์ ทำให้ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ที่มีคุณภาพทัดเทียมผู้เกษียณอายุราชการได้ ซึ่งหากจะให้เงินเดือนสูงกว่าที่ได้รับงบประมาณมา ก็ไม่สามารถจ้างอาจารย์ได้เท่าจำนวนข้าราชการหรือพนักงานที่เกษียณไปได้ และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร มหาวิทยาลัยก็ต้องสะสมไว้ใช้ในระยะเวลาเพื่อเป็นสวัสดิการค่าตอบแทนตำแหน่งทางวิชาการ การปรับเงินเดือน และเป็นเงินชดเชยการออกจากงาน จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยในกำกับยังเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงยังมีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากภาครัฐเพื่อนำมาพัฒนามหาวิทยาลัย